

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 134/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Janou Polakovičovou, Studenohorská 42, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 437/2014 z 15. októbra 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 52/2017 a 8 Cdo 53/2017 z 29. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Janou Polakovičovou, Studenohorská 42, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 437/2014 z 15. októbra 2015 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 52/2017 a 8 Cdo 53/2017 z 29. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 18 C 67/2006 (ďalej len „konanie pred súdom prvej inštancie“) vedené konanie o určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi darcami [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a obdarovaným [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „darovacia zmluva“). Žalobu podal 19. októbra 2006 žalobca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] v priebehu konania 2. novembra 2006, ktorý je právnym predchodcom sťažovateľov. Okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 67/2006-360 z 25. marca 2014 (ďalej len „rozhodnutie okresného súdu“) určil, že darovacia zmluva je neplatná a vo zvyšnej časti žalobu žalobcov zamietol (sťažovatelia sa okrem určenia neplatnosti darovacej zmluvy domáhali aj určenia, že obdarovaný nenadobudol vlastníctvo k predmetu darovacej zmluvy, určenia, že obdarovaný nie je vlastníkom predmetu darovacej

zmluvy, a určenia, že darcyňa [REDACTED] bola ku dňu 10. augusta 2005 bezpodielovou spoluvlastníčkou predmetu darovacej zmluvy, pozn.). Proti rozsudku okresného súdu v časti výroku o určení neplatnosti darovacej zmluvy podal žalovaný odvolanie.

2.1 Krajský súd napadnutým rozhodnutím zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh zamietol. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie.

2.2 Najvyšší súd napadutým rozhodnutím v prvom výroku zamietol dovolanie sťažovateľov proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu. V druhom výroku odmietol dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 9 Co 258/2016 z 30. septembra 2016, (uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, pozn.) a v treťom výroku priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania voči sťažovateľom v celom rozsahu.

3. Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že napriek tomu, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí „... uviedol, že správne sme mali žiadať určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, súd žiadnym spôsobom neodôvodnil, z akého dôvodu v prípade ak výrokom rozsudku, ktorý sme navrhovali bude dosiahnutý rovnaký cieľ, na ňom nemáme právny záujem“. Nesúhlasia s názorom krajského súdu, že určenie, ktoré žiadajú, im neprivedie priaznivejší výsledok. Sťažovatelia argumentujú: „Na základe záznamu v katastri nehnuteľností na základe nami požadovaného výroku bude vrátený stav zápisu aký bol pred zápisom darovacej zmluvy, t.j. že polovičný podiel na nehnuteľnosti by sa stal predmetom dedičského konania.“ V dôsledku uvedeného sťažovatelia tvrdia, že „Táto skutočnosť vyplýva z ust. § 34 ods. 2 zák. 384/2008 Z. z. Katastrálneho zákona podľa ktorého, ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby správa katastra vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou, to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou. V danom prípade právo nebolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a preto bez akýchkoľvek pochybností bude nehnuteľnosť predmetom dedičského konania.“. Sťažovatelia zastávajú názor, že neobchádzajú konanie o dedičstve, ale práve naopak, chcú ho iniciovať, avšak „... zvolili iba iný výrok žaloby, ktorý však v konečnom dôsledku rovnako ako súdom uvádzaný výrok o tom, že vec patrí do dedičstva zabezpečí

pokračovanie v dedičskom konaní o novoobjavenom dedičstve. Pokiaľ výsledok nami požadovaného výroku bude rovnaký ako pri výroku uvádzanému súdom musí byť rovnako osvedčený právny záujem.“. Na tieto argumenty neprihliadol ani najvyšší súd, s čím sťažovatelia nemôžu súhlasiť, „... pretože vrátením stavu, ktorým by v čase smrti bola daryňa vlastníčkou nehnuteľnosti by znamenalo pokračovanie v dedičskom konaní o novoobjavenom dedičstve“.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva [redacted] a [redacted] obidvaja bytom [redacted] [redacted] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (č. 209/1992 Zb.) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave rozsudkom 3Co/437/2014 zo dňa 15.10.2015 a rozsudok Najvyššieho súdu SR č.k. 8Cdo/52/2017 a 8Cdo/53/2017 zo dňa 29.11.2018 porušené boli.

Rozsudky sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu Bratislava na ďalšie konanie.

Sťažovateľom sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré sú účastníci, proti ktorým tento návrh smeruje, spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť na účet advokáta JUDr. Jany Polakovičovej č. účtu: [redacted], do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Právne hodnotenie ústavného súdu

13. Sťažovatelia sú v konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

14. Predmetom podanej ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu a napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľmi v petite sťažnosti uvedeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 tohto uznesenia).

15. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

16. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

K námietke porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

17. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

18. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovatelia sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môžu domôcť a aj domáhali využitím im dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

19. V danom prípade tak mali sťažovatelia k dispozícii opravný prostriedok poskytnutý im zákonom na ochranu ich základných práv. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu mohli sťažovatelia podať dovolanie (čo aj využili), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K námietke porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

20. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 472/2019).

21. K zákonnej povinnosti všeobecných súdov náležite a presvedčivo odôvodniť ich rozhodnutia ústavný súd už v minulosti judikoval, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 57/2019). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997) (II. ÚS 229/2018).

22. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí podľa posúdenia ústavného súdu primerane a jasne uviedol, z akého dôvodu podané dovolanie sťažovateľov zamietol:

„19. V prejednávanej veci odvolací súd správne uviedol, že určením neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy by sa právne postavenie žalobcov nezlepšilo. Takéto určenie by zároveň narušilo právnu istotu žalovaného ako súčasného spoluvlastníka spornej nehnuteľnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že účastníčka darovacej zmluvy - darkyňa [REDACTED], t. j. stratila právnu subjektivitu (spôsobilosť na práva a povinnosti), orgán katastra by nemohol v súlade s § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení účinnom od 15. októbra 2008 obnoviť zápis jej vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Odvolací súd správne uzavrel, že žalobcovia svoj nárok, ktorý musí vždy vychádzať z hmotného práva, neuplatnili správne, pričom poukázal aj na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (R 3/2011 a R 1/2015). Treba brať na zreteľ, že riešenie právnych vzťahov, ktoré vznikli v dôsledku smrti poručiteľa, patrí do právomoci súdu v zmysle ustanovení § 158 a nasl. Civilného mimosporového poriadku (predtým podľa § 175a až § 175zd O. s. p.). Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi. Dovolací súd konštatuje, že žalobcami požadovaným určením neplatnosti darovacej zmluvy sa nemôže odstrániť ich právna neistota a vyriešiť celý obsah právneho vzťahu strán daného sporu. Žalobcovia preto nemali naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. na nimi požadovanom určení...“

23. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí ďalej konštatuje vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

23.1 Ústavný súd preto poukazuje aj na názor krajského súdu v relevantných častiach napadnutého rozhodnutia krajského súdu (strana 7 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu), kde predovšetkým uviedol:

„Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej

strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesné vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). Ak žalobca svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení nepreukáže (nevysvetlí, neosvedčí), predstavuje nedostatok naliehavého právneho záujmu samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. ICdo/91/2006).

Právny predchodca navrhovateľov v návrhu na začatie konania, ale ani navrhovatelia samotní na súdnych pojednávaniach pred súdom prvého stupňa ničím nevysvetlili, v čom spočíva ich naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.) na určení neplatnosti darovacej zmluvy. Súd prvého stupňa ich v danom prípade k takému vysvetleniu nevedol, existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bližšie nezisťoval, a napriek tomu dospel k záveru, že navrhovatelia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko zistením neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy by sa odporcovi darované podiely na nehnuteľnosti stali znovu predmetom dedenia po darcovi, ktorý zomrel a návrhu na určenie neplatnosti darovacej zmluvy vyhovel.“

23.2 Na základe uvedeného krajský súd nariadil pojednávanie, na ktorom poskytol sťažovateľom procesnú možnosť vysvetliť, v čom konkrétne odôvodňujú danosť naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti darovacej zmluvy. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd pokračuje a uvádza:

«Právna zástupkyňa navrhovateľov sa v tomto smere vyjadrila tak, „že požadovaným rozhodnutím súdu sa postavenie navrhovateľov v dedičskom konaní môže zmeniť. V súčasnosti je vlastníkom predmetu darovacej zmluvy odporca a iným spôsobom si navrhovatelia nemôžu uplatniť svoje nároky, nemôžu bez takého určenia podať návrh na prejednanie novoobjaveného dedičstva, nemôžu sa s odporcom dohodnúť, pretože takáto dohoda by nebola podkladom pre záznam katastra a nemôžu podať ani žalobu o vydanie veci.“ Naliehavý právny záujem v replike na prednes právnej zástupkyne odporcu ďalej vyvodzovala z toho, že „bude jasné, kto je vlastníkom nehnuteľnosti,

pretože na základe takéhoto rozhodnutia by kataster zapísal [REDACTED] ako vlastníka.“»

23.3 Krajský súd následne k námietke sťažovateľov o vyznačení stavu podľa § 34 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov zdôrazňuje:

«Argument, podľa ktorého si navrhovatelia iným spôsobom nemôžu uplatniť svoje nároky a že na základe požadovaného určenia by kataster zapísal [REDACTED] ako vlastníka a následne by mohlo byť prejednané novoobjavené dedičstvo, však neobstoí. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. (ďalej len „Katastrálny zákon“) záznam je úkon okresného úradu plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam. Ide o druh zápisu do katastra nehnuteľností, ktorý nemá právotvorný, ale iba evidenčný charakter...»

Spor o tom, či súčasťou dedičstva po poručiteľovi je určitá vec, sa v občianskom súdnom konaní rieši žalobou dedičov o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/154/2010, publikovaný pod č. 32 v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 3/2011, rovnako rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3MCdo/4/2013, publikovaný pod č. 3 v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2015). V konaní o takých žalobách ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiteľa. Rozhodnutie súdu sa tak stáva podkladom pre dedičské konanie, pretože súd konajúci o dedičstve môže poňať spornú vec do dedičstva. V prípade, ak má právna otázka, o ktorej má byť rozhodnuté na základe žaloby o určenie, povahu otázky predbežnej vo vzťahu k inej právnej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak je možné priamo žalovať na určenie existencie alebo neexistencie samotného práva. Z uvedeného vyplýva, že tam, kde možno žalovať určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi, nemožno žalovať určenie neplatnosti darovacej zmluvy. Otázka platnosti darovacej zmluvy sa posudzuje ako otázka predbežná pre rozhodnutie o určení, že darovaný XA podiel na nehnuteľnosti patrí do dedičstva po darykyni ako právnej predchodkyni navrhovateľov.»

24. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že najvyšší súd rozsudok krajského súdu riadne preskúmal a stotožnil sa s jeho závermi, teda inak povedané, ako krajský súd, tak ani najvyšší súd nepovažovali za preukázaný dôvod hodný osobitného zreteľa na podanej žalobe sťažovateľmi. Nemožno ani prisvedčiť názoru sťažovateľov o zlepšení ich právneho postavenia vyslovením neplatnosti darovacej zmluvy.

25. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v odôvodnení najvyššieho súdu nevzhliadol nedostatky, ktoré by ho oprávňovali na vyslovenie záveru o porušení základného práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. Ako už ústavný súd uviedol, ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (I. ÚS 95/2019).

27. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné uvedenú časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Ústavný súd v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu považuje za závažný nedostatok ústavnej sťažnosti absenciu ústavnoprávne relevantného odôvodnenia, t. j. logického, kompaktného a dostatočne určitého odôvodnenia vo vzťahu k základnému právu, vyslovenia porušenia ktorého sa sťažovatelia v ústavnej sťažnosti domáhajú. Inak povedané, v tejto časti sa ústavná sťažnosť vyznačuje absenciou zmysluplného a zároveň jednoznačného ústavnoprávne relevantného odôvodnenia opierajúceho sa o ústavnoprávne relevantné a logické súvislosti.

28.1 V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že v zmysle § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde musí ústavná sťažnosť okrem iného obsahovať konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľov dôjsť k porušeniu ich základných práv a slobôd.

28.2 Napriek tomu, že v ústavnej sťažnosti absentuje odôvodnenie toho, v čom malo spočívať porušenie tohto základného práva podľa ústavy (sťažovatelia nenavrhnúť vysloviť porušenie tohto základného práva ani v petite rozhodnutia, vyslovenia ktorého sa domáhajú, pozn.), ústavný súd poukazuje, že čl. 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájitelnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu ustanoveniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

28.3 V posudzovanom prípade nebola predmetom konania pred ústavným súdom námietka odmietnutia súdnej ochrany (odopretia prístupu k súdu) sťažovateľmi, pokiaľ ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy spôsobilého zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov sťažovateľov. Sťažovatelia žalobou podanou okresnému súdu napadli platnosť darovacej zmluvy (bod 2 tohto uznesenia).

28.4 Ústavný súd preto v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

29. Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou napadli rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd v druhom výroku odmietol dovolanie proti rozhodnutiu o trovách konania (bod 2.2 tohto uznesenia). Sťažovatelia však ani túto časť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom neodôvodnili (bod 28.1 tohto uznesenia). Ústavný súd z tohto dôvodu musel aj v tejto časti odmietnuť ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite ústavnej sťažnosti (bod 4 tohto uznesenia) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu